

VersoDirect

nr. 4 / oktober - november 2017 / jaargang 19

V.U. Ann Gaubomme, Kolonel Bourgstraat 122 bus 4, 1140 Brussel

VersoDirect is de nieuwsbrief van de Vereniging voor Social Profit Ondernemingen vzw, de intersectorale werkgeversorganisatie voor de Vlaamse socialprofitsector. Verso verenigt ondernemers uit de gezondheidszorg, de welzijnssector, de socioculturele sector, de sector van de aangepaste tewerkstelling, het onderwijs en de mutualiteiten.

INHOUD

ADVISERING EN OVERLEG

Sociale partners en regering vinden akkoord over Vormingspact	2
PWA wordt wijkwerken	3

SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Hervorming vennootschapswetgeving: vzw's mee in bad	5
Planbureau verwacht 53.600 nieuwe banen in de social profit	9
Wit-Gele Kruis investeert in onderzoek en ontwikkeling	9

20 JAAR VERSO

Inleiding	5
Koen Deweer	5
Inge Vervotte	6
Karolien Hulbosch	8

INNOVATIE

Draagbare sensoren zullen ons leven verbeteren	10
Gratis energieprestatiediagnoses binnen zorg en welzijn gestart	11

AANKONDIGINGEN

Waardevolwerk.be	11
Uitnodiging 20 jaar Verso	12
Dag van de zorg	12

“Sociale ondernemingen hebben steeds meer aandacht voor hun businessmodel en bedrijven kiezen vaker voor maatschappelijke impact”

Koen Deweer, directeur Konekt

Lees meer op p 5

Werkgevers voor de samenleving van morgen

De socialprofitsectoren zijn op 20 jaar fundamenteel veranderd. De maatschappelijke context is complexer en 'volatieler' geworden, financieringsbronnen en -stromen zijn gewijzigd, de positie en rol van de klant/cliënt/gebruiker is versterkt, de visie op kwaliteitsvolle dienstverlening is geëvolueerd, netwerking tussen diensten en sectoren werd meer en meer op de voorgrond geplaatst. Het speelveld is voortdurend in beweging. Deze snelle en structurele wijzigingen in meerdere sectoren en op meerdere domeinen stellen directies en bestuurders van sociale ondernemingen voor de continue uitdaging om zichzelf telkens opnieuw heruit te vinden. Hierbij blijft hun maatschappelijke opdracht centraal staan: steeds beter inspelen op bestaande en anticiperen op toekomstige maatschappelijke noden. Vandaag, 20 jaar nadat verschillende pioniers, actief in de socioculturele sector, de aangepaste tewerkstelling, zorg en welzijn, hun krachten bundelden, is het meer dan ooit relevant om te investeren in 'samen-leven', in inclusie, in de gezondheid en het welbevinden van alle burgers in Vlaanderen. Wat niet te koop is, is voor mensen namelijk het meest kostbare.

Op 15 november brengen we een ode aan deze sociale ondernemers, die vaak in alle luwte innoveren en ondernemen, en hierdoor dagelijks het verschil maken in het (samen)leven van vele mensen. De verscheidenheid van activiteiten en sectoren in de social profit is groot, maar het businessmodel van een sociale ondernemer kenmerkt zich altijd op 3 dimensies: sociaal, financieel en bestuurlijk. We onderschrijven hierbij de definitie van de Europese Commissie in het kader van haar 'Social Business Initiative'. Dit model is uitermate geschikt voor het bereiken van maatschappelijke doeleinden. Het positioneert zich als een uniek en evenwaardig businessmodel tussen overheid en vrije markt. Op 15 november presenteren we u het DNA van sociale ondernemingen en lanceren we het boek 'De sociale onderneming: een conceptueel kompas', een must read voor ieder die begaan is met de samenleving, inclusie, de gezondheid en het welzijn van burgers in Vlaanderen.

Van harte welkom op 15 november, 18.30, Stripmuseum Brussel!

Ann Gaublomme, directeur Verso

Sociale partners en regering vinden akkoord over Vormingspact

Het Vlaams opleidingsverlof, de Vlaamse opleidingscheque en het Vlaams opleidingskrediet. Dat zijn de drie instrumenten die de overheid voortaan inzet om opleidingen in organisaties aan te moedigen. Ze worden prioritair ingezet voor opleidingen die arbeidsmarktgericht zijn, knelpuntkwalificaties versterken, de loopbaan van de werknemer vooropstellen en focussen op werknemers met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De Vlaamse regering en de sociale partners, waaronder Verso, zetten onlangs hun handtekening onder een akkoord over de hervorming van de opleidingsinstrumenten voor werknemers. Die hervorming was nodig omdat de zesde staatshervorming nieuwe bevoegdheden rond opleiding van werknemers naar het Vlaamse niveau bracht.

Verlof, cheques, opleidingskrediet

Voortaan zijn er drie instrumenten: het Vlaams opleidingsverlof, de Vlaamse opleidingscheque en het Vlaams opleidingskrediet. Het Vlaams opleidingsverlof vervangt het betaald educatief verlof. In het nieuwe systeem zullen werknemers nog steeds opleidingen

kunnen volgen zonder loonverlies te lijden. De loonkosten worden door de Vlaamse overheid terugbetaald aan de werkgever.

“De autonomie binnen de paritaire comités moet gevrijwaard blijven”

De Vlaamse opleidingscheques blijven bestaan. Wel zal de

papieren cheque vervangen worden door digitale cheques. De opleidingen die voor de cheques in aanmerking komen, zullen bovendien afgestemd worden op de opleidingen die erkend worden in het kader van het Vlaams opleidingsverlof. De bestaande aanmoedigingspremie voor opleidingskrediet wordt het Vlaams opleidingskrediet. Die komt bovenop de federale regeling voor tijds-krediet en heeft als bedoeling werknemers en ondernemingen te wapenen voor de uitdagingen op de arbeidsmarkt. Werknemers die zich grondig willen herscholen, heroriënteren of herkwalificeren kunnen hiervan gebruik maken. Bovendien wordt het voortaan mogelijk om slechts voor een vijfde de loopbaan te onderbreken. De modaliteiten en voorwaarden voor deze opleidingsinstrumenten worden de komende maanden uitgewerkt. Voor Verso is het alvast belangrijk dat de autonomie binnen de paritaire comités voor de erkenning van opleidingen gevrijwaard blijft.

ADVISERING EN OVERLEG

Focus op arbeidsmarkt en kwetsbare groepen

De minister en de sociale partners kozen ervoor de instrumenten prioritair te richten op wie ze het best kan gebruiken en waar ze het meest dringend zijn. Het moet gaan om opleidingen die inspelen op de uitdagingen van de arbeidsmarkt, die zich richten op knelpuntkwalificaties en -competenties en die de loopbaanfocus van de werknemer vooropstellen. Daarnaast moeten de opleidingen zich focussen op werknemers die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben of dreigen te hebben. Voor het Vlaams opleidingskrediet komt daar nog een voorwaarde bij: enkel opleidingen die cruciaal zijn voor de arbeidsmarkt zullen worden erkend. Concreet gaat het om opleidingen die leiden tot een eerste diploma secundair onderwijs, opleidingen die leiden tot knelpuntberoepen, opleidingen hoger onderwijs (of HBO5) en ondernemersopleidingen.

PWA wordt wijkwerken

Vanaf 1 januari 2018 wordt het huidige PWA-stelsel in het Vlaams Gewest vervangen door wijkwerken. Wijkwerken heeft als doel om werkzoekenden met 'een grote afstand tot de arbeidsmarkt' werkervaring te laten opdoen binnen maatschappelijk relevante activiteiten in een werkomgeving dicht bij huis.

Wijkwerken wordt uitdrukkelijk gepresenteerd als een activerend werkgelegenheidsinstrument, waarbij wijkwerken wordt ingepast in een individueel traject naar werk. De doelgroep voor wijkwerken zijn werkzoekenden of leefloners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, die onmogelijk minstens halftijds kunnen werken. Doordat deeltijds werk niet onmiddellijk haalbaar is voor deze werkzoekenden, kunnen ze immers niet instappen in de andere werkervaringsinstrumenten waarover VDAB beschikt zoals werkervaringsstage, opleidingen of IBO. Daarom wordt wijkwerken als een opstap gezien en heeft het een maximale duur van een jaar. Belangrijk is dat voor de mensen die werkzaam zijn in het huidige PWA-stelsel deze maximumtermijn van 12 maanden niet geldt. Voor hen is het huidige PWA-stelsel uitdovend.

Een wijkwerker kan enkele uren per week aan de slag bij particulieren, gemeenten, OCMW's of vzw's. Het aantal uren is begrensd tot maximum 60 uur per maand en 630 uur per jaar. Hiervoor ontvangt de wijkwerker 4,1 euro per uur bovenop de werkloosheidsuitkering. De federale overheid neemt deze kosten voor haar rekening tot een plafond van 7.291 wijkwerkers/PWA'ers. De gebruikers betalen de wijkwerker met een wijkwerkcheque, die een basisprijs heeft van 5,95 euro en een maximum van 7,45 euro, afhankelijk van de gemeente waar de cheque wordt aangeschaft. Nagenoeg alle gemeenten in

“Wijkwerken wordt als een opstap gezien”

Vlaanderen zullen, al dan niet in een samenwerkingsverband, het wijkwerken organiseren.

VDAB bepaalt welke maatschappelijk relevante activiteiten in aanmerking komen voor wijkwerken. Een van de uitgangsprincipes is dat de activiteiten die worden weerhouden geen verdringing inhouden voor activiteiten uit de reguliere arbeidsmarkt en in de sociale economie. Deze basisvoorwaarde zal nauwgezet worden opgevolgd door VDAB.

Hervorming vennootschaps-wetgeving: vzw's mee in bad

Minister Koen Geens kondigde in zijn beleidsnota van november 2015 een hervorming van het vennootschaps- en verenigingsrecht aan vanuit de doelstellingen van een eenvoudiger en coherenter wetboekenarsenaal. De belangrijkste maatregelen die werden aangekondigd waren de beperking van het aantal rechtsvormen tot vier (nv, bvba, cvba en maatschap), de afschaffing van het onderscheid tussen handelszaken en burgerlijke zaken waardoor verenigingen in de toekomst onbeperkt economische activiteiten kunnen uitvoeren, de integratie van verenigingen en vennootschappen in eenzelfde wetboek en de modernisering en harmonisering van de faillissementswetgeving.

Sindsdien zaten Verso en Unisoc niet stil om deze evolutie op te volgen en hun standpunten te laten horen. We deden dit in direct overleg met het kabinet van de minister, meestal in aanwezigheid van de minister zelf, maar ook binnen het sociaal overleg van de NAR en de CRB. De standpunten werden voorbereid door overleg tussen Unisoc, Verso, en onze Waalse en Brusselse zusterorganisaties Unipso en BCSP0, met de ondersteuning van externe experts.

Wijzigingen definitie vzw

Verenigingen zullen in de toekomst **onbeperkt economische activiteiten mogen ondernemen**. In het verleden kon dit alleen indien ze 'bijkomstig' van aard waren. Dat leidde in de praktijk nogal eens tot onzekerheden en juridische geschillen. Minister Geens maakt hier nu een einde aan door het onderscheid tussen handelsdaden en burgerlijke daden af te schaffen. Dit leidt ertoe dat het enige onderscheid tussen vereniging en vennootschap nu nog enkel het nieuwe verbod op winstuitkering is. Een verduidelijking ten opzichte van het vroegere 'verbod op winst oogmerk'. Verenigingen zullen dus noch direct **noch indirect winst kunnen uitkeren** en dit verbod zal strikt gecontroleerd worden. Voor Verso en Unisoc is het verbod op winstuitkering echter onvoldoende om de identiteit van de vzw te vrijwaren. Een vzw is vandaag een soort van kwaliteitslabel voor stakeholders en beleidsverantwoordelijken. Door enkel op de winstuitkering te focussen, wordt dit label sterk uitgehold. Vandaar dat wij vragende partij zijn voor het invoeren van een tweede criterium in de definitie van de vzw: **elke vzw moet één of meerdere belangeloze doelen hebben**. Verenigingen zullen met andere woorden onbeperkt economische activiteiten mogen uitvoeren, maar wel ten dienste van het in de statuten gedefinieerde belangeloze doel. De minister heeft met deze toevoeging ingestemd.

Vennootschap met sociaal oogmerk

Verso en Unisoc **pleitten voor het behoud van de vso** aangezien deze rechtsvorm tegemoet komt aan de nieuwe behoeften van het sociaal ondernemerschap. Zo is de vso een welgekome tussenvorm tussen de vennootschap, die de eigenheid van de social profit onvoldoende weerspiegelt, en de vereniging. De vso laat immers een beperkte vorm van winstuitkering toe en maakt het ophalen van kapitaal makkelijker voor ondernemende verenigingen. Inmiddels is het zeker dat de vso blijft bestaan

“De vso komt tegemoet aan nieuwe behoeften van sociaal ondernemerschap”

als een mogelijk label 'sociale onderneming' van de coöperatieve vennootschap.

Insolventie en continuïteit

In de toekomst zullen vzw's ook vallen onder het 'ondernemingsbegrip'. Daar waar vandaag verenigingen moeten verschijnen voor de burgerlijke rechtbank en vennootschappen voor de rechtbank van koophandel zullen zij in de toekomst allebei voor de ondernemingsrechtbank verschijnen. Ook zal het faillissementsrecht van toepassing worden op verenigingen. Als socialprofitsector vreesden wij voor een onbeperkte bestuurdersaansprakelijkheid voor oprichters en bestuurders voor (kleine) vzw's, waardoor het quasi onmogelijk zou worden om nog bestuurders aan te trekken. Aan deze vrees werd door de minister tegemoet gekomen door de intentie tot het invoeren van ruime kwantitatieve omzetrempels, waaronder verenigingen en vennootschappen zullen kunnen genieten van een beperkte bestuurdersaansprakelijkheid.

Impact op belendende beleidsdomeinen

Vanuit Verso en Unisoc werd aangedrongen om de impact van de aanpassingen aan de wetgeving op andere beleidsdomeinen in kaart te brengen. Volgens de minister zal er geen impact zijn op andere beleidsdomeinen (zoals vrijwilligerswerk, fiscaliteit en Europese regels). Daarnaast voorziet de minister een lange overgangsperiode, waardoor het mogelijk wordt om aanpassingen door te voeren indien nodig. Wel is het zo dat de nieuwe bepalingen voor de vzw moeten worden bekeken tegen de achtergrond van andere beleidsdomeinen. Zo werkt het fiscaal recht voor de toepassing van de rechtspersonen- of vennootschapsbelasting nog steeds met het criterium van de bijkomstigheid van de economische activiteiten. Vzw's die nu onbeperkt economische activiteiten zouden gaan ontwikkelen, zullen hier op fiscaal vlak dan wel gevolgen van ondervinden. Ten slotte wordt door het kabinet in samenwerking met de sector onderzocht wat de mogelijke impact van de hervorming kan zijn op de subsidiereglementeringen.

Hoe gaat het nu verder?

Uit de definities leiden we af dat het de goede kant uitgaat en dat onze bekommernissen werden meegenomen, ondanks suggesties die we zullen inbrengen om de teksten nog te verduidelijken. Recent kregen we ook de teksten voor de wetboeken van belang voor vzw's, die we in samenwerking met externe experts verder bestuderen om ons standpunt te bepalen. Unisoc en Verso blijven het dossier dus vanop de eerste lijn opvolgen.

De troeven van sociaal ondernemerschap

In deze katern laten we drie gedreven ondernemers aan het woord. Hoewel ze actief zijn in uiteenlopende economische activiteiten, hebben de organisaties waarin ze werkzaam zijn enkele belangrijke **gemeenschappelijke kenmerken**:

- Er wordt gewerkt vanuit een primair en nadrukkelijk sociaal doel.
- Het zijn private ondernemingen met een economische activiteit.
- Het sociale doel is bestuurlijk verankerd in de organisatie.

Deze drie kenmerken zijn de dimensies van een **sociale onderneming** zoals ze ook door de Europese Commissie benoemd werden. Ze bevatten tegelijk de bouwstenen van de gemeenschappelijke identiteit waar de ledenfederaties van Verso voor staan.

Hoewel er internationaal al heel wat werk verricht werd rond het begrip 'sociale onderneming', worden inzichten uit de academische wereld en definities van internationale instel-

lingen maar zelden vertaald naar de Vlaamse context waarin Verso en haar leden werkzaam zijn. Daarom brengt Verso naar aanleiding van haar 20-jarig bestaan de publicatie "**De sociale onderneming: een conceptueel kompas**" uit.

In deze publicatie belichten we de kenmerken van een sociale onderneming en staan we uitvoerig stil bij de gevolgen hiervan op het **zakelijk management**. Sociale ondernemingen zijn immers bovenal ook ondernemingen die een ondernemingsrisico dragen en zich net als andere ondernemingen dienen te bekommeren om elk aspect van zakelijk management. Of het nu gaat om corporate governance, marketing, financieel management, organisatieontwikkeling of HRM, een sociale onderneming kent dezelfde uitdagingen als andere ondernemingen. Sterker nog: haar specifieke kenmerken maken het management van een sociale onderneming vaak extra uitdagend.

Daarnaast belichten we ook de **troeven en uitdagingen** van sociale ondernemingen als organisatievorm en onderzoeken we hierin de verschillen en gelijkenissen met profitbedrijven en overheidsbedrijven. We werpen hierbij uiteraard ook ons licht op maatschappelijk verantwoord ondernemen, wat ook voor sociale ondernemingen belangrijk is.

Om sociale ondernemingen te ondersteunen bij hun specifieke uitdagingen en hen te versterken op het vlak van innovatie en ondernemerschap, zetten Verso en haar ledenfederaties versterkt in op een dienstverlening hieromtrent. Meer informatie zal je hierover in de volgende edities van VersoDirect kunnen lezen. Wie minder geduld heeft om zich te laten inspireren, nodigen we graag uit op de viering van 20 jaar Verso op 15 november. U ontvangt daar alvast in primeur een exemplaar van onze publicatie.

www.verso-net.be/20jaar

“Je moet je nek durven uitsteken om dingen te veranderen”

Koen Deweer

“Konekt is een organisatie met één doel: zorgen dat mensen met een beperking in hun volle potentieel kunnen leven in een inclusieve samenleving”, zegt directeur Koen Deweer. Konekt werd enkele jaren geleden boven de doopvont gehouden als fusie van zeven kleinere organisaties die allemaal werkten voor mensen met een beperking en hun omgeving.

Hoe bent u zelf in de social profit terechtgekomen?

Koen Deweer: “Ik kom uit wat ze ‘een warm nest’ noemen. Mijn oudere zussen werkten in de bijzondere jeugdzorg en de zorg voor mensen met een beperking. Zelf ben ik ergotherapie gaan studeren en daarna orthopedagogiek. Na mijn studies kon ik aan de slag bij Handicum, een

kleine organisatie die vorming organiseerde voor mensen met een beperking. Ik had het geluk daar een stichter tegen het lijf te lopen die zeer ondernemend was. Iemand die geen schrik had om risico te nemen. Als jonge kerel heb ik daar veel kansen gekregen om nieuwe projecten op te starten. Toen na een half jaar de directeur vertrok, heb ik die kans

20 JAAR VERSO

gegrepen. Ik ben dus heel snel verantwoordelijke geworden en heb verschillende managementsopleidingen gevolgd. Ook opleidingen in de profit. Ik blijf het boeiend vinden om over de muren tussen sectoren te kijken.“

“Ik zie veel bedrijven verder kijken dan enkel hun economische impact. Bedrijven en managers die echt nadenken over hoe ze kunnen bijdragen tot een betere wereld. Wij proberen als organisatie ook niet te blijven hangen bij de realiteit van subsidies. Onze eerste bekommernis is ervoor te zorgen dat mensen met een beperking in hun volle potentieel kunnen leven in een inclusieve samenleving. Met die doelstelling in gedachten gaan we kijken hoe we de noodzakelijke middelen kunnen vinden om onze missie te realiseren. Daar horen ook subsidies bij, maar als organisatie kan je maar beter je inkomstenpalet zo veel mogelijk diversifiëren. Daarbij gaan we op zoek naar

manieren waarop de producten, de kennis en de diensten die we aanbieden ook een meerwaarde bieden voor andere organisaties en bedrijven. En dus stellen we ons de vraag: wie is er bereid om voor onze dienstverlening mee te betalen?”

Zijn er veel bedrijven die openstaan voor dergelijke samenwerkingen met sociale ondernemingen?

“We zijn gestart met de bedrijven die zelf al sociale doelstellingen in hun bedrijfsvoering en missie hebben verwerkt. Maar we proberen steeds op te schuiven en meer bedrijven mee in het bad te trekken. Die openheid moet van twee kanten komen. Intern hebben we heel wat discussies gevoerd toen we de stap zetten naar de profit. Bij ons waren er ook veel vooroordelen en vroegen mensen zich af of dat wel goed zou komen. Of die bedrijven wel aandacht zouden hebben voor onze mensen. Maar ondertussen

hebben we daar fantastische ervaringen mee en is het beeld dat sommigen hadden over de bedrijfswereld totaal veranderd.”

“Bedrijven en sociale ondernemingen groeien trouwens naar elkaar toe: sociale ondernemingen hebben steeds meer aandacht voor hun businessmodel en bedrijven kiezen vaker voor maatschappelijke impact. In dat kader zie ik bedrijven en sociale organisaties zeker niet als tegenpolen, maar eerder als organisaties op één continuüm.”

Hoe overtuigt u die bedrijven?

“Je moet zorgen dat je, net zoals bedrijven doen, goed communiceert over wat je doet. Over je impact, maar ook over de manier waarop je inkomenstroom tot stand komt. Alle bedrijven waarmee we samenwerken, krijgen zo elk jaar een impactrapport. Hoeveel mensen met een beperking hebben we aan een job

“Wij overstijgen de markt-logica”

“Zelfs met de beste bedoelingen beperkt een commerciële zorginstelling zich vooral tot zijn patiënten in functie van het bedrijfsbelang en de bedrijfsresultaten. Een sociaal ondernemer gaat na welke noden een maatschappij daarbuiten nog heeft en voelt zich ook verantwoordelijk voor het maatschappelijke belang, zelfs als hem dat bedrijfsmatig niet goed uitkomt. Daar mogen we in erkend en - wat mij betreft - ook op afgerekend worden.” Inge Vervotte, gedelegeerd bestuurder van Emmaüs, is beducht voor eenzijdig marktdenken in samenleving en politiek en verdedigt met vuur de social profit en zijn eigenheid.

Voelt u dat het draagvlak voor goede zorg verkleint?

“Ik vrees van wel. In de laatste bevraging over de zingever van de Vlamingen wou meer dan 50 procent de doodstraf terug invoeren. De samenleving verhardt en de solidariteit ten opzichte van bepaalde groepen neemt af. Ik ben een voorstander van het proportioneel universalisme. Dat betekent kwaliteitsvolle en betaalbare zorg voor iedereen, maar ook selectief meer investeren in bepaalde doelgroepen. In zorg en welzijn moeten we durven investeren in multicomplexe problematieken, in mensen die op meerdere levensdomeinen - zoals gezondheid, relaties, werk, huisvesting, justitie of administratie - ernstige problemen hebben.”

Wat is er politiek nodig om zo'n multicomplexe problematiek aan te pakken?

“In zo'n situatie vloeien verschillende domeinen samen en dat maakt het ook politiek ingewikkeld. We moeten steeds meer weg van de beschotten tussen de subsectoren van de social profit, die tot in ministerportefeuilles en dus de financiering verankerd zitten.”
“We zijn bij Emmaüs nu bijvoorbeeld gestart met specifieke begeleiding voor

meisjes met borderline die in contact kwamen met het gerecht en in de jeugdzorg werden geplaatst. Zij moeten ondersteuning krijgen vanuit de jeugdpsychiatrie op het moment dat zij in de veiligheid van een jeugdzorginstelling verblijven en niet pas als die cyclus is afgerond en ze weer in een kwetsbare positie komen. De hulp moet geïntegreerd worden en op het juiste moment plaatsvinden. De patiënten die tussen twee domeinen vallen, zoals deze meisjes, zijn de blinde vlekken in een doelmatige zorg.”

“De toekomst ligt in intersectoraal werken”

“Het is altijd mijn overtuiging geweest dat praktijk, onderwijs, onderzoek en beleid heel nauw moeten samenwerken. Bij Emmaüs werken we met een onderzoeker die onderzoek doet op de werkvloer en via stuurgroepen zijn bevindingen doorspeelt tot op beleidsniveau. Het is in dit soort constructies dat je die blinde vlekken opmerkt en de kwaliteit van de zorg verbetert. De OESO en de Wereldgezondheidsorganisatie loven onze expertise in de afzonderlijke domeinen,

geholpen? Hoeveel dansvoorstellingen hebben we kunnen organiseren en hoeveel publiek hebben we daarbij bereikt? Hoeveel mensen hebben we geraakt en misschien zelfs een beetje hun gedacht kunnen veranderen? Die impact is niet altijd gemakkelijk te meten, het is zoeken naar de beste indicator. Want dat werkt ook. Als je de brug wilt slaan naar de overkant, moet je niet enkel afkomen met 'we zijn goed bezig'. Je moet dat kunnen hardmaken. Je moet kunnen zeggen: we hebben vorig jaar 80 mensen opgeleid, allemaal mensen waarvan gedacht werd dat ze nooit in staat zouden zijn om te werken. 80% van hen heeft een jaar later nog een job. Daar krijgen we veel respect voor en de bedrijven zijn er ook fier op dat ze daaraan hebben kunnen bijdragen. Omdat ze het ook echt hebben gevoeld in hun bedrijf en het invloed had op de motivatie van hun medewerkers. Ze hebben niet gewoon geld gegeven."

Het valt op dat we het nog niet over de overheid hebben gehad.

"De overheid is voor ons zeker een belangrijke partner. We zien hen als een investeerder waarmee wij samen sociale impact realiseren. We zien trouwens ook dat hoe meer middelen we elders vinden, hoe meer bereidheid er komt van de overheid om mee te financieren. Daarin hoeft helemaal geen tegenspraak te zitten. Door cocreatie met bedrijven en overheid ontstaat de grootste meerwaarde." "We voelen ook veel appreciatie voor het feit dat we uit eigen beweging een fusie hebben ondernomen en dat we kostenefficiënt werken. Vanuit de praktijk, waar we

"We zien de overheid als een investeerder waarmee wij samen sociale impact realiseren"

maar stellen ook dat we de organisatie van ons zorglandschap kunnen verbeteren. Wij vragen vooral ruimte om daarin te experimenteren en grensoverschrijdend te kunnen werken."

Met Emmaüs zijn jullie daarvoor goed geplaatst. Onder de groep vallen onder meer kinderopvang, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, beschut wonen, revalidatiecentra, ouderenzorg en algemene en psychiatrische ziekenhuizen.

"Emmaüs was voor mij dan ook een expliciete keuze, omdat we hier intersectoraal werken. Daar ligt volgens mij ook de toekomst van sociale ondernemingen. Je kunt zo op maat van de patiënt werken die onder verschillende domeinen valt en de dynamieken in die sectoren bevruchten elkaar. Ook profiteren we van de schaalgrootte. De kosten die in alle voorzieningen voorkomen, kan je nu drukken door samenwerking. Met de juridisering, aanbestedingen, samenaankoop en transparantie waartoe we verplicht worden, kan je je professionalisering dan constant houden en verhogen. We sparen op die manier geld uit. Niet om te besparen op hoe we de zorg organiseren, maar wel om zoveel mogelijk van de middelen naar onze

kernactiviteit te kunnen laten gaan. Daar wil ik heel duidelijk in zijn."

U bent nu sociaal ondernemer. Vroeger was u politicus en vakbondssecretaris. Ziet u een rode draad in uw loopbaan?

"Ten eerste: dialoog. Daar hecht ik veel belang aan. En ik bedoel daarmee niet: 'ik luister naar u, neem dat mee en doe dan alsnog mijn zin', want zo wordt dialoog al te vaak gereframed. Met dat besef zie je dat de ander anders in elkaar zit en kan empathie beginnen. In een dialoog zetten we te veel de eigen belangen in the picture en daarmee krijg je alleen conflicten. Als je daarentegen een gemeenschappelijke doelstelling bepaalt - zoals bijvoorbeeld jobs in België houden - dan kan iedere partij gaan bekijken hoe hij of zij aan dat doel kan bijdragen. Dat is veel constructiever en leidt tot oplossingen. Het wederkerig proces van een oprechte dialoog moet opnieuw veel groter worden. We zijn dat aan het verliezen. Er wordt veel gepraat en rond de tafel gezeten, maar er is te weinig oprechte dialoog."

"Ten tweede: een zorgzame en solidaire samenleving. Ik citeer hier graag Hannah Arendt: "We worden niet gelijk geboren, het is de menselijke organisatie die

mee voor geijverd hebben, is er in het nieuw decreet nu ook meer ruimte om sociaal te ondernemen. Ook nu zijn er natuurlijk nog veel regeltjes waarmee je rekening moet houden, maar ik vind dat je als organisatie wel een keuze hebt. Je kunt vertrekken van de regelgeving en daarbinnen een aanbod uitbouwen of je vertrekt van wat je wilt realiseren en gaat dan kijken hoe je dat inpast in de regelgeving. Dat is een groot verschil. Voor mij is dat ook de essentie van sociaal ondernemerschap: zoeken naar nieuwe manieren om je werking uit te bouwen. Vaak zijn dingen gewoon zo omdat ze al jaren zo worden gedaan. Maar de wereld is intussen wel helemaal veranderd. Het is blijvend zoeken naar hoe je de omslag kunt maken naar een nieuwe manier van denken. Je moet soms je nek durven uitsteken om dingen te veranderen."

gelijkheid moet mogelijk maken." "Ten derde moet ik kunnen werken in een waardengedreven langetermijncultuur. Dat is iets dat we hebben kunnen vrijwaren in de social profit en we moeten erover waken dat dat zo blijft. Veel mensen die bij Emmaüs komen solliciteren, vertellen dat ze het beu zijn om enkel commerciële of financiële doelstellingen te moeten halen. Ze willen iets meer omvoldoening in hun job te hebben. Ze kloppen hier aan om bij te dragen aan een duurzame samenleving, dat merk ik steeds meer."

© Saskia Vanderstichele

Inge Vervotte

Karolien Hulsbosch

“We worden soms beschouwd als een softe sector, maar ik vind de managementuitdagingen hier veel groter”

“Tot twee jaar geleden was ik verantwoordelijk voor het strategisch management van een aantal segmenten binnen een Amerikaanse multinational”, vertelt Karolien Hulsbosch van Zonnehoeve vzw. “Toen ik de vraag kreeg om voor een beschutte werkplaats te komen werken, was mijn eerste gedacht: “Wat vragen ze me nu?” Ik had eigenlijk een heel verkeerd beeld van de sector. Het was pas toen ik tijdens mijn sollicitatie een rondleiding kreeg, dat ik besepte dat dit een bedrijf is als een ander.”

Wat waren de dingen die u het meest opvielen?

“Wat mij vooral opviel de eerste dagen was de enthousiasme van de medewerkers. Je kunt hier echt niet slecht beginnen aan je dag. Iedereen groet je wanneer je toekomt en vraagt hoe het met je gaat. De mensen hier zijn heel enthousiast om te komen werken, wat je in het bedrijfsleven misschien iets minder ziet.”

Wat waren de grootste uitdagingen voor u toen u hier begon?

“Ik kende de sector nog niet goed en de subsidiepolitiek is toch iets wat je zeer goed onder de knie moet hebben. Toen ik begon was het nieuwe maatwerkdecreet pas van start gegaan. Ik weet nog hoe andere directeurs mij zeiden dat ik me van die oude regelgeving niets moest aantrekken omdat we al in het nieuwe systeem zaten. Een paar maanden later

werd het decreet dan geschorst en moest ik toch de oude regelgeving nog leren.”

Verschilt het ondernemen binnen de social profit veel van ondernemen in andere sectoren?

“Het ondernemen op zich verschilt eigenlijk niet veel. Voor mij is dit een bedrijf als een ander en ik stuur het ook aan zoals ik een ander bedrijf zou sturen. Je moet natuurlijk wel meer rekening houden met wat mensen kunnen, maar toch vind ik dat je de doelgroepmedewerkers ook niet mag betuttelen. Iedereen hoort de ruimte te krijgen om te groeien in zijn of haar functie. Dat is volgens mij ook waar mensen hun werkvreugde uit halen: van te ontdekken dat ze eigenlijk wel veel meer kunnen dan ze zelf dachten.”

“We zijn bijna twee jaar geleden begonnen met de introductie van zelfsturende teams en als je nu kijkt naar de cijfers en naar wat onze medewerkers kunnen, dan ben ik heel blij dat we hebben doorgezet. Er wordt veel te gemakkelijk gezegd: “Onze medewerkers zullen dat toch niet kunnen.” Vandaag komen er managers uit reguliere bedrijven kijken naar hoe we dit hebben gedaan. Een van de opmerkingen die je dan veel hoort is “Als zij dat kunnen met die mensen, dan moeten wij dat toch ook zeker kunnen.” Ik denk dat dat klopt, maar je kunt het ook omkeren: als iets in de reguliere economie lukt, waarom hier

dan niet? Al geraak je maar aan 80% van wat ze in een regulier bedrijf doen, het is toch altijd weer een stap vooruit.”

Kun je sociaal ondernemen aanleren?

“Ik zou de vraag omkeren: kun je ondernemen aanleren? Het sociale moet je natuurlijk liggen, maar het is niet zo dat je kunt zeggen: “Ik ben sociaal bevlogen dus ik ga sociaal ondernemer worden.” Ik denk dat het ondernemerschap veel moeilijker aan te leren is. Je moet ervoor zorgen dat de cijfers goed zijn, want anders kan je je missie niet realiseren. Je moet ook wat kennen van personeelsbeleid, van innovatie en ga zo maar door. We worden soms beschouwd als een softe sector, maar ik heb ondervonden dat de managementsuitdagingen hier

eigenlijk veel groter zijn. Binnen de sector zit je bijvoorbeeld met een maximum aantal mensen dat je kunt tewerkstellen met subsidies. Als je bedrijf groeit en je hebt dringend nieuwe medewerkers nodig, ga je dan gewoon valide mensen aanwerven? Ik vind van

niet. Vanuit onze sociale missie probeer ik dan toch mensen met een beperking aan te nemen, ook al zijn ze niet gesubsidieerd. Maar je stelt je bedrijf zo wel bloot aan grotere risico's, want wat als volgend jaar de subsidiëring weer veranderd? Een andere grote uitdaging is een goed evenwicht te houden tussen het creëren van handenarbeid en toch voldoende te automatiseren om competitief te blijven.”

“Doelgroepmedewerkers mag je ook niet betuttelen”

Planbureau verwacht **53.600** nieuwe banen in de social profit

Tussen 2017 en 2022 zouden er 53.600 banen kunnen bijkomen in de Vlaamse social profit. Dat berekende het Planbureau in samenwerking met de regionale studiediensten. Daarmee is de social profit goed voor meer dan een derde van de banengroei op middellange termijn.

De banengroei is steeds het resultaat van aanwervingen in bepaalde sectoren en ontslagen in andere sectoren. Voor de komende zes jaar zullen er vooral banen bijkomen in de sector 'gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening' (met inbegrip van ondernemingen in de sociale economie) en de 'overige marktdiensten' (inclusief dienstchequepersoneel en de socioculturele sector). Het banenverlies zal zich vooral in de industrie afspelen. Het planbureau verwacht 151.900 nieuwe jobs en 12.100 jobs die verdwijnen. Tegen 2022 zullen er dus netto 139.800 banen meer zijn dan vandaag.

Deze positieve jobcijfers komen er doordat de economie terug opveert. Voor 2017 en 2018 verwacht het Planbureau een economische groei van 1,8%. Tijdens de rest van de projectieperiode zou er in het Vlaams Gewest een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,6% gerealiseerd worden. Door de economische bedrijvigheid zal ook de werkgelegenheid toenemen. Het Planbureau verwacht 171.700 nieuwe jobs tegen 2022. In de socialprofitsectoren zou het aantal jobs stijgen van ongeveer 323.600 arbeidsplaatsen in 2016 tot 377.200 arbeidsplaatsen in 2022. De social profit is zo goed voor 35,3% van de 152.000 nieuwe jobs in Vlaanderen.

Meer informatie over de prognoses van het Planbureau vindt u op www.plan.be.

Wit-Gele Kruis investeert in onderzoek en ontwikkeling

Op initiatief van het Wit-Gele Kruis West-Vlaanderen, gesteund door alle organisaties binnen het Wit-Gele Kruis, wordt in de schoot van de Koning Boudewijnstichting een fonds opgericht dat zal investeren in initiatieven die de levenskwaliteit en gezondheid van patiënten thuis verbeteren.

Het Wit-Gele Kruis stelt daartoe een aantal reserves ter beschikking die werden opgebouwd in het verleden en die niet bijdragen tot de werking van het Wit-Gele Kruis. Op die manier investeert de zorgorganisatie en Verso-lid op een verantwoorde manier in innovatie en versterking van de eerstelijnszorg en wordt de goede werking van het Wit-Gele Kruis als organisatie gegarandeerd. Het fonds streeft ernaar om jaarlijks een belangrijke bijdrage te leveren aan vernieuwende projecten, vorming, wetenschappelijk onderzoek en sensibilisering in de eerstelijnszorg.

Uit dankbaarheid voor het jarenlange engagement van de voorzitter van het Wit-Gele Kruis West-Vlaanderen, kreeg het fonds de naam 'Fonds Dokter Daniël De Coninck'. Dr. Daniël De Coninck is voorzitter sinds 1987 en droeg op 1 september 2017 de fakkel over aan dr. Griet De Brabanter. Van 1995 tot 2008 was Daniël De Coninck ook voorzitter van het Wit-Gele Kruis van Vlaanderen.

Draagbare sensoren zullen ons leven verbeteren

Helmen die weten dat je je linkerarm wil bewegen voor je dat ook echt doet; een armband die je dringend aanmaant je appel te eten, net voor je zin zou krijgen in een stuk chocolade of een sigaret, en een pil die rapporteert over de toestand van je spijsverteringsstelsel: het kan al, of toch bijna. Chris Van Hoof is directeur draagbare gezondheidsoplossingen van het wereldklasse nano-onderzoekscentrum imec. Hij vertelt hoe draadloze lichaamssensoren in de nabije toekomst levenskwaliteit en gezondheid kunnen verbeteren.

“Draadloze sensoren maken het voor steeds meer chronisch zieke patiënten mogelijk om van thuis uit opgevolgd te worden. Voor hartfalen, een ziekte waarbij het bloed niet goed wordt rondgepompt, hebben we vandaag een veelbelovende draagbare sensor-toepassing. Die sensor, een pleister, kan detecteren wanneer het mis dreigt te gaan, zodat de arts kan ingrijpen voor een ziekenhuisopname nodig is. Meetgegevens van draagbare sensoren kunnen de diagnose helpen stellen bij slaapapneu, een aandoening waarbij de ademhaling 's nachts stopt. Slaapapneu heeft een grote impact op de gezondheid, maar is gelukkig goed behandelbaar. Alleen weten veel mensen niet dat ze aan slaapapneu lijden, omdat vandaag de diagnose gesteld moet worden na een nachtje in de slaapkliniek. En daar zijn te weinig bedden.”

“Naast diagnose en het vroegtijdig opsporen van gezondheidsproblemen, richten wij ons op preventie: kunnen we vermijden dat mensen ziek worden? Dat is geen vaag idee van een stelletje dromers. De Wereldgezondheidsorganisatie stelt dat 80% van de chronische ziektes vermijdbaar is. Jonge mensen eten te veel zout, vet en suikers, bewegen vaak te weinig, ervaren al chronische stress, roken nog steeds en sommigen doen aan ‘binge drinking’. Als we niets doen, wordt dit een generatie die massaal lijdt aan chronische ziektes.”

“80% van de chronische ziektes is vermijdbaar”

seerde coaching op het juiste moment mogelijk. Rokers die willen stoppen hebben het bijvoorbeeld heel moeilijk, 90% hervalt. Maar als die ‘goesting’ in een sigaret gedetecteerd kan worden, kan een smartphone op het juiste moment een gezond alternatief voorstellen. Naar die triggermomenten zoeken we in een klinische studie waarbij rokers een gezondheidspleister en een polsband dragen, en een slimme aansteker gebruiken.”

“Stress is een andere toepassing. Er bestaat nog geen ‘thermometer’ om stress te meten. We weten wel dat bij stress de hartslag verandert, we beginnen

te transpireren, de huidtemperatuur daalt, pupillen verwijden, ... Alleen gebeurt dat bij iedereen anders. Met de meetgegevens van duizend vrijwilligers proberen we zo'n stressmeter te creëren. Acute stress is voor gezonde mensen niet erg, we bereiken vaak zelfs wat meer onder druk. Maar wat is teveel? Daar is nog weinig over geweten. En chronische stress heeft heel duidelijk negatieve neveneffecten. Stressmetingen worden ook ingezet in onderzoek naar depressie, borderline syndroom en eetstoornissen. Ook het begeleiden van atleten en het verhogen van werkverdoening zijn toepassingen.”

“In veel domeinen in de gezondheidszorg zijn technologische hulpmiddelen nu al ingeburgerd: denk bijvoorbeeld aan alle vormen van medische beeldvorming die helpen bij een diagnose. In gedragswetenschappen was er lang weinig technologie beschikbaar. Dat verandert nu razendsnel. We kunnen binnenkort meten hoe alert je bent, hoe je je voelt en waaraan je denkt. Maar al die informatie heeft enkel zin als ze ook daadwerkelijk helpt bij therapie of om je gedrag aan te passen. Op dit grensgebied tussen technologie, geestelijke gezondheid en gedragswetenschappen liggen nog veel uitdagingen maar ook enorme mogelijkheden.”

Deze bijdrage kwam tot stand in samenwerking met Cera Award. Meer informatie: www.cera-award.be.

Gratis energieprestatiediagnoses binnen zorg en welzijn gestart

Op 12 januari 2017 ondertekende minister Jo Vandeurzen samen met acht koepelorganisaties (waaronder Verso), het Vlaams Energiebedrijf en het Departement WVG 13 klimaatengagements voor de welzijns- en gezondheidszorgsectoren. In deze engagementsverklaring werd een jaarlijkse energiebesparing van 2,09% naar voren geschoven.

Een van de manieren om aan deze doelstelling te beantwoorden, is het aanbieden van gratis energieprestatiediagnoses. Het Vlaams Energiebedrijf heeft nu een regeling uitgewerkt waarmee organisaties uit deze sectoren een diagnose van hun patrimonium kunnen laten uitvoeren. Ieder gebouw dat nog minstens 5 jaar in gebruik zal blijven, komt in aanmerking. Met een energieprestatiediagnose krijgt de ondernemer een overzicht van de

mogelijke energiebesparende maatregelen en hoe deze geïntegreerd kunnen worden in een actieplan. Deelnemers kunnen ook tot 10 uur begeleiding krijgen voor de voor- en nazorg bij de energieprestatiediagnose. Concreet houdt dat in dat zij onder andere vragen kunnen stellen, hulp krijgen bij het verzamelen van de data die nodig zijn voor de uitvoering van de energieprestatiediagnose en kunnen rekenen op begeleiding en advies na de uitvoering. Deze diagnose is kosteloos voor de onderneming op voorwaarde dat alle haalbare maatregelen uit het actieplan met een terugverdientermijn van 5 jaar, worden uitgevoerd. Voor maatregelen met een terugverdientijd langer dan 5 jaar zal het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) middelen uit het klimaatfonds ter beschikking stellen.

Samenaankoop

Het Vlaams Energiebedrijf zet ook in op synergieën tussen de verschillende energieprestatiediagnoses. Verschillende maatregelen zoals relighting, stookplaatsrenovatie of PV-aankoop kunnen worden gebundeld in een samenaankoop of gebouwen kunnen gezamenlijk een energieprestatiecontract aangaan.

De bestelbon voor een energieprestatiediagnose vindt u op www.departementwvg.be.

Waardevolwerk.be gaat voor werkbaar werk in de social profit

VIVO, het sectoraal opleidingsinstituut voor de social profit, lanceerde met www.waardevolwerk.be een nieuwe website voor medewerkers, leidinggevenden en organisaties uit de social profit. U vindt er tips en tools die helpen stress en burn-out te voorkomen en motivatie te verhogen. Daarnaast biedt de website ook meer achtergrondinformatie over de werkbaarheid in de verschillende deelsectoren van de social profit.

“De website kan bijvoorbeeld gebruikt worden tijdens een functioneringsgesprek of bij het onthaal van een nieuwe medewerker”, zegt projectbeheerder Laurence de Mûelenaere. “De website is geschreven met de drie doelgroepen in het achterhoofd, zodat we ervan overtuigd zijn dat alle partijen elkaar zullen kunnen vinden bij het gebruik van het materiaal.”

Postercampagne

De website wordt ook vergezeld door een postercampagne. Dit najaar ontvangt elke socialprofitorganisatie van VIVO een poster met 3 tips rond emotionele belasting: één voor medewerkers, één voor leidinggevenden en één voor organisaties. Later komen ook andere thema's, zoals werkdruk, aan bod. Bijkomende posters zijn te bestellen bij VIVO.

Meer informatie:
www.waardevolwerk.be

AANKONDIGINGEN

SOCIALE ONDERNEMINGEN

WERKGEVERS VOOR DE SAMENLEVING VAN MORGEN

20 JAAR **Verso**

15 NOVEMBER 2017

'Samen zorgkrachtig' met Dag van de Zorg

Meer dan **140 organisaties** schreven zich al in voor de zevende editie van Dag van de Zorg en zetten hun deuren open op zondag 18 maart 2018. Ook volgend jaar wordt het thema 'Samen zorgkrachtig' en staat de samenwerking tussen patiënt, cliënt, bewoner, mantelzorger, vrijwilliger en zorgverlener in de schijnwerpers. Samen de handen in elkaar slaan om te bouwen aan de zorg- en welzijnssector van de toekomst.

Infodag op 7 en 10 november

De Dag van de Zorg organiseert op 7 en 10 november twee infodagen, in Mechelen en Gent, voor wie nog twijfelt over deelname. Je leert hier de werking kennen van Dag van de Zorg en je kan ideeën en inspiratie opdoen dankzij getuigenissen van (ex-)deelnemers.

De infodagen vinden plaats op **dinsdag 7 november in Mechelen** (Congrescentrum Lamot) en op **vrijdag 10 november in Gent** (De Zebrastraat). Voor organisaties die deelnemen aan Dag van de Zorg is deze infodag gratis. Anderen betalen 45 euro (excl. btw). Dit bedrag wordt terugbetaald bij inschrijving aan Dag van de Zorg.

Meer informatie en inschrijven (vóór 31 oktober) via www.dagvandezorg.be.

20 JAAR VERSO | PROGRAMMA

- 18.30 **Onthaal**
- 19.00 **Verwelkoming**
door de voorzitter van Verso
'Het DNA van de sociale onderneming'
- 19.20 **Videoboodschap**
Vlaamse partijvoorzitters over de toekomst van sociaal ondernemen
- 19.25 **Prof. Marc Jegers (VUB)**
'Is het nu (a)sociaal ondernemen of ondernemen?'
- 19.45 **Videoboodschap**
Vlaamse opiniemakers over de meerwaarde van sociale ondernemingen
- 19.50 **Toespraak door Geert Bourgeois**
Minister-president van de Vlaamse regering
- 20.10 **Heerlijk netwerken**
bij een walkingdinner

www.verso-net.be/20jaar

Verso

Vereniging voor Social Profit Ondernemingen vzw - www.verso-net.be
Kolonel Bourgstraat 122 bus 4 - 1140 Brussel - T 02 739 10 71 - F 02 736 75 06 - info@verso-net.be